

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К.Д. УШИНЬСЬКОГО»
КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ, СОЦІОЛОГІЇ
ТА МЕНЕДЖМЕНТУ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ПІВДЕННО-УКРАЇНСЬКЕ ВІДДІЛЕННЯ СОЦІОЛОГІЧНОЇ АСОЦІАЦІЇ УКРАЇНИ

МАТЕРІАЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-
ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ ТА
МОЛОДИХ ВЧЕНИХ

ПІВДЕННО- УКРАЇНСЬКІ НАУКОВІ СТУДІЇ

14-15 грудня, 2022 р.

м. Одеса

***Всеукраїнська науково-практична
конференція
студентів та молодих вчених
із міжнародною участю***

Програма та матеріали виступів учасників

***ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКІ
НАУКОВІ СТУДІЇ***

розпадається на дрібні компоненти. Нові засоби пропаганди – фотографія, кіно та телебачення – змінили наше розуміння історії. Це нові засоби уявлення, постановки та пред'явлення образу історичної реальності.

Література:

1. Аронсон О., Петровская Е. *Современная философия и современное искусство*. Лекции. Нижний Новгород, 2009. 230 с.
2. Ветте В. Гитлеровский вермахт. Этапы дискуссии вокруг одной немецкой легенды. *Память о войне 60 лет спустя*. Москва: НЛЮ, 2005. С. 541-548.
3. Копосов Н. Е. *Память строгого режима*. Москва: НЛЮ, 2011. 320 с.
4. Луман Н: *Реальность масс-медиа*. Москва: Праксис. 2005. 256 с.
5. Фрай Н. Преодоленное ли прошлое? Третий Рейх в современном немецком сознании. *Ab Imperio*. 2004. № 4. С. 21-40.

*Інна Лепеха,
здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
ФСТОР, спеціальність 231 «Соціальна робота»
Науковий керівник: Марина Захаріна,
кандидат філософських наук
НУ«ЧП», м. Чернігів, Україна*

ЛЮДИ ЛІТНЬОГО ВІКУ ЯК СОЦІАЛЬНА СПІЛЬНОТА

Однією з тенденцій, що спостерігається в останні десятиліття в розвинутих країнах світу, є збільшення абсолютної чисельності та відносної частки населення літнього віку. Відбувається стійкий, досить швидкий процес скорочення загальної чисельності частки дітей і молоді в населенні і збільшення частки людей літнього віку.

Так, за даними ООН, у 1950 р. у світі налічувалося близько 200 млн осіб старше 60 років, до 1975 р. їх кількість зросла до 550 млн. За прогнозами, до 2025 р. кількість людей старше 60 років досягне 1 мільярду 100 мільйонів людей. Порівняно з 1950 р. їхня чисельність зросте у 5 разів, а чисельність населення світу лише у 3 рази.

Основними причинами старіння населення є зниження народжуваності, збільшення тривалості життя людей літнього віку внаслідок прогресу медицини та підвищення рівня життя населення. У середньому тривалість життя чоловіків у країнах Організації економічного співробітництва та розвитку за 30 років зросла на 6 років, а жінок – на 6,5 років. На сьогодні в Україні скорочення населення є одним з найвищих у світі.[1]

Населення літнього віку характеризується істотними відмінностями, що пояснюється тим, що до нього входять люди віком від 60 до 100 років. Цю частину населення геронтологи пропонують поділяти на «молодих» і «старих»

(або «глибоких») літніх. «Молоді» люди літнього віку можуть мати інші проблеми, ніж «старі» - наприклад, працевлаштування, лідерство в сім'ї, тощо.

За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я, літнього вік визнається від 60 до 74 років; від 75 до 89 років - старечий вік; Від 90 років і старше – довгожителі.[2, с.17]

Ритм старіння істотно залежить від способу життя людей літнього віку, їх положення в сім'ї, рівня життя, умов праці, соціально- психологічних факторів.

Для роботи з людьми літнього віку необхідно знати їх соціальне становище (минуле і сьогодення), психічні особливості, матеріальні та духовні потреби, і в цій роботі спиратися на наукові, соціологічні, соціально-психологічні, соціально-економічні та інші види досліджень. Необхідно добре розбиратися в соціальних проблемах людей літнього віку.

Процес старіння тісно пов'язаний з постійним збільшенням числа пацієнтів, які страждають різними захворюваннями, в тому числі тільки людей літнього віку. Постійно зростає кількість тяжкохворих «молодих» людей, які потребують тривалого лікування, догляду та опіки. Польський геронтолог Е. Піотровський вважає, що близько 33% населення старше 65 років має низьку працездатність, люди з інвалідністю 80 років і старше – 64%. В. Єгоров пише, що рівень захворюваності з віком зростає. У віці 60 років і старше вона в 1,7-2 рази перевищує рівень захворюваності осіб молодше 40 років. За даними епідеміологічних досліджень, близько 1/5 населення похилого віку практично здорові, решта страждають різними захворюваннями і характеризуються мультиморбідністю, тобто поєднання кількох хронічних захворювань, які погано піддаються медикаментозному лікуванню. Так, 36% людей віком 50-59 років мають 2-3 захворювання, 4-5 захворювань виявлено у 40,2% осіб віком 60-69 років, 65,9% осіб віком 75 років і старше. Має більше 5 захворювань.[3]

Типові захворювання літнього віку - це захворювання, які викликані змінами в органах в результаті самого старіння і пов'язаних з ним дегенеративних процесів.

Частотна структура літніх людей має свої особливості. Основною формою патології є хронічні захворювання: загальний атеросклероз, кардіосклероз, гіпертонія, цереброваскулярні захворювання, емфізема, цукровий діабет, хвороби очей, різні новоутворення. У похилому віці знижується рухливість психічних процесів, це проявляється в посиленні відхилень у психіці.

Єдина проблема – фінансове становище. яка за своєю значимістю може конкурувати зі здоров'ям. Літніх людей хвилює їх матеріальне становище, рівень інфляції, висока вартість медичних послуг.

Багато літніх людей продовжують працювати із матеріальних причин. Згідно з поточними соціологічними дослідженнями, 60% пенсіонерів хочуть працювати.

У такій ситуації не можна говорити про продовження різноманітного, гідного, багатого на духовні та культурні цінності життя. Люди літнього віку борються за життя.

Стан людей літнього віку багато в чому залежить від родини, в якій вони проживають, а також від сімейного стану.

Дедалі більш поширена нуклеарна сім'я (що складається з подружжя та їхніх дітей, які не перебувають у шлюбі) спричиняє зміни у стосунках і зв'язках із літніми людьми. Людина літнього віку часто розлучається з самостійними дітьми, а в старості залишається самотньою, причини чого часто мають соціальний характер і зумовлені відчуженням, соціальною несправедливістю, суперечливістю суспільного прогресу. Самотню людину можна вважати результатом ослаблення зв'язку з певною соціальною групою (сім'єю, колективом), зниження емоційного стану, тощо

Благополуччя людей похилого віку, які живуть в сім'ї, багато в чому визначається атмосферою в родині - доброзичливою або непривітною, нормальною або ненормальною. Все це впливає на бажання людей похилого віку жити з дітьми та онуками або окремо.

Перехід людини в групу літнього віку суттєво змінює її ставлення до суспільства і до таких ціннісно-нормативних понять, як мета, сенс життя, добро, щастя тощо. Значно змінюється спосіб життя людей. Раніше вони були пов'язані з суспільством, виробництвом, громадською діяльністю, а в старості втрачали свої колишні соціальні ролі. Особливо важко виходити на пенсію людям, чия трудова діяльність у минулому була дуже цінною, а тепер визнана марною, непотрібною. Розрив з трудовою діяльністю негативно позначається на здоров'ї, життєвому тонусі і психіці людини. І це природно, оскільки праця можливо є джерелом довголіття, умовою збереження здоров'я. І багато пенсіонерів хочуть більше працювати, психологічно ще молоді, освічені, Професіонали своєї справи з великим досвідом роботи, ці люди ще можуть принести багато користі. Але, на жаль, до 75% людей літнього віку не працюють або зайняті лише частково.[4]

Отже, перехід людини в групу похилого віку змінює її життя, яке набуває багато нових, завжди сприятливих і далеко не бажаних якостей. Люди літнього віку— це особлива категорія населення, вкрай неоднорідна за віковими та іншими ознаками. Їм більше за інших потрібна підтримка та участь. Саме у зв'язку з цими обставинами люди літнього віку, як особлива соціальна група, потребують підвищеної уваги з боку суспільства і держави і є специфічним об'єктом соціальної роботи. Робота з людьми літнього віку вимагає чіткого розуміння соціальних і психологічних проблем людей похилого віку. У цій роботі необхідно спиратися на такі науки, як, наприклад, соціологія, соціальна геронтологія, геріатрія, психологія; спиратися на дані соціологічних, психологічних, соціально-економічних та інших видів досліджень. Проблема соціальної роботи з людьми літнього віку має загальнодержавне значення.

Література:

1. Холостова Є.І. Соціальна робота з людьми похилого віку: Навч. посіб. М.: Видавничо-торгова корпорація «Дашко і К?», 2007. - 348 с.

2. Краснова О.В., Лидерс А.Г. Соціальна психологія старіння: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів. М., 2002.
3. Піменова О. Старіння людини в сучасних умовах: особливості та перспективи для активного довголіття. Соціологічні студії, №2 (15), 2019. С. 30–34. URL: <https://doi.org/10.29038/2306-3971-2019-02-30-34>
4. Краснової О. В. Соціально-психологічна робота з людьми похилого віку: досвід Кузбасу: навчально-методич. статей. М., 2002. С. 21.

*Казначесва Людмила,
кандидат історичних наук,
доцент, кафедра івент-індустрій,
культурології та музеєзнавства*

Рівненський державний гуманітарний університет, м. Рівне, Україна

ФОРМУВАННЯ SOFT SKILLS У МАЙБУТНІХ ПРАЦІВНИКІВ МУЗЕЙНОЇ СФЕРИ

Нині Україна переживає складні часи й історичні випробування – вона бореться за свою незалежність та достойне життя в європейській спільноті. Після нашої перемоги у цій війні наша країна потребуватиме фахівців, які відроджуватимуть усі галузі – освіту, науку, культуру. Потреба у висококваліфікованих спеціалістах поглиблюється ще й тим, що світ, в якому ми живемо, надзвичайно швидко змінюється, з кожним роком стає непередбачуваним.

За однією з версій сучасних дослідників, люди живуть і працюють сьогодні у так званому VUCA-світі (VUCA world). Це акронім англійських категорій volatility (нестабільність), uncertainty (невизначеність), complexity (складність) та ambiguity (неоднозначність). Тобто, саме ці характеристики визначають наш з вами сьогоднішній світ [5]. Розпочалися ці процеси в середині ХХ ст. з інтенсивним і доволі агресивним розвитком та впливом на усі сфери життя інформаційно-комунікативних технологій. Ситуація посилилася з глобалізацією медіатехнологій, передусім на основі Інтернету.

З'явилися нові сфери людської діяльності – креативна економіка, кіберекономіка, постійно модернізується технологічний сектор та людиноорієнтований сервіс. Отож, світ змінюється і змінюються вимоги до сучасної людини. На багатьох міжнародних майданчиках відшуковується відповідь на складне питання: яким потрібно бути фахівцю у найближчому майбутньому, щоб бути конкурентноспроможним, успішним, затребуваним на ринку праці, якими навичками потрібно володіти?

Узагальнюючи навички як поєднання знань та умінь, які отримала людина упродовж життя, їх поділяють за різними характеристиками – когнітивні та практичні; технічні, людські (соціальні) та концептуальні;